

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-12-07

HSN 2016-3897

Handläggare:
Åke Örtqvist

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2017-01-31

Undersökning/provtagning, vård och behandling enligt Smittskyddslagen för vissa personkretsar

Ärendebeskrivning

Landstinget ska enligt Smittskyddslagen (SFS 2004:168) tillgodose befolkningens behov av skydd mot spridning av smittsamma sjukdomar. Personer som drabbas av så kallat allmänfarliga sjukdomar har därför rätt till kostnadsfrihet för provtagning, vård och behandling av dessa sjukdomar. Enligt lagen omfattas majoriteten av personer som vistas i länet av denna kostnadsfrihet, men inte riktigt alla. De som inte omfattas är bland annat studerande, arbetskraftsinvandrare, anhöriginvandrare som ännu inte fått svenskt personnummer och turister. Det är angeläget att inte kostnadsskäl förhindrar provtagning, vård och behandling av en misstänkt allmänfarlig sjukdom hos en person som tillhör någon av dessa grupper. I Stockholms läns landsting gäller redan att provtagning, vård och behandling för klamydia, gonorré och syfilis är kostnadsfri. För hiv, hepatit B och C gäller kostnadsfri provtagning, men att behandlande läkare tar medicinsk ställning till om även vård och behandling ska vara kostnadsfria. Däremot ingår inte kostnadsfri provtagning, vård och behandling för tuberkulos.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2016-12-07

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar föreslå landstingsstyrelsen att föreslå landstingsfullmäktige besluta

att de personkretsar som idag inte omfattas av kostnadsfrihet enligt smittskyddslagen ska få kostnadsfri provtagning, vård och behandling för tuberkulos

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Rätt till kostnadsfrihet enligt smittskyddslagen (2004:168) för allmänfarliga sjukdomar 7 kapitlet 1 § (läkemedel) och 2 § (undersökning, vård och behandling) har enligt 3 § smittskyddslagen:

- Den som är bosatt i Sverige enligt 5 kapitlet socialförsäkringsbalken
- Den som har rätt till förmåner utan att vara bosatt här enligt vad som följer av Europaparlamentets och rådets förordning nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (personen ska kunna uppvisa giltigt EU-kort eller intyg som visar att personen har rätt till vård i Sverige)
- Utländska sjömän när det gäller undersökning, vård, behandling och läkemedel vid gonorré, klamydia och syfilis enligt en internationell överenskommelse om vissa lättnader för sjömän vid behandling för könssjukdom från den 1 december 1924
- Den som omfattas av lagen (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd
- Asylsökande enligt 4 § förordning (1994:362) om vårdavgifter m.m. för vissa utlänningar.

Ett antal grupper av personer som vistas i Sverige omfattas inte av ovanstående:

- Studerande
- Arbetskraftsinvandrare
- Anhöriginvandrare som inte ännu fått svenskt personnummer
- Turister

Samtidigt är dessa personer skyldiga att vid misstanke på allmänfarlig sjukdom, som klamydia, gonorré, syfilis, hiv, hepatit och tuberkulos, att uppsöka läkare för undersökning. Om inte detta sker kan personen i vissa fall bli tvångsundersökt. Smittskyddslagens syfte är att minska antalet smittsamma sjukdomar hos hela befolkningen. I det sammanhanget finns en tydlig koppling till att så många som möjligt ska komma för provtagning utan att tveka på grund av kostnadskrav. Med detta som bakgrund tog landstingsfullmäktige beslut i 2014 års landstingsbudget att även ovanstående grupper av personer skulle vara avgiftsbefriade för:

- läkemedel samt undersökning (inklusive provtagning, vård och behandling), som ges enligt 7:1 samt 7:2 smittskyddslagen gällande STI-sjukdomarna klamydia, gonorré och syfilis.

- undersökning (inklusive provtagning) av hiv samt hepatit B och C. Vård och behandling av hiv, hepatit B och C ska inte ges avgiftsfritt generellt efter positivt test. Behandlande läkare tar medicinsk ställning till avgiftsfri vård och behandling i det enskilda fallet.

I underlaget till landstingsfullmäktiges beslut saknades diagnosen tuberkulos. I nuläget inträffar vid ett 10-20-tal tillfällen per år att personer som har en misstänkt tuberkulos och inte omfattas av avgiftsfrihet, nekas fortsatt undersökning för att de inte kan betala för vården.

Smittskyddsläkaren har i dessa fall, när detta kommit till vår kännedom, beslutat att personen ändå måste få kostnadsfri undersökning, och vid behov vård för tuberkulos. Skälet till detta är att tuberkulos är en botbar sjukdom och där patienten med adekvat behandling i regel blir smittfri efter cirka 2 veckor. Alternativet, det vill säga att en patient med smittsam tuberkulos inte får vård innebär en oacceptabel risk för spridning av sjukdomen till den övriga befolkningen.

Förvaltningen föreslår att det regelverk som beslutades i budget 2014 kompletteras med tuberkulos enligt nedan:

En person som vistas i Sverige och inte är folkbokförd, eller som inte omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning 883/2004 och förordning 1408/71, eller är utländsk sjöman när det gäller undersökning, vård, behandling och läkemedel vid gonorré, klamydia och syfilis enligt en internationell överenskommelse om vissa lättnader för sjömän vid behandling för könssjukdom från den 1 december 1924, eller är asylsökande och eller vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd, ska omfattas av följande bestämmelser:

- Läkemedel samt undersökning (inklusive provtagning, vård och behandling), som ges enligt 7:1 samt 7:2 smittskyddslagen gällande STI-sjukdomarna klamydia, gonorré och syfilis, samt tuberkulos, är avgiftsfritt.
- Undersökning (inklusive provtagning) av hiv samt hepatit B och C är avgiftsfritt.
- Avgiftsfri vård och behandling av hiv, hepatit B och C ska inte ges generellt efter positivt test, utan behandlande läkare tar medicinsk ställning till avgiftsfri vård och behandling i det enskilda fallet.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför sannolikt inga ekonomiska konsekvenser, eftersom dessa 10-20 personers utredning och vård även i dagsläget, efter kontakt med Smittskyddsläkaren, till slut betalas av Stockholms läns landsting av smittskyddsskäl.

Konsekvenser för patientsäkerhet

Förslaget skulle innebära en stor förbättring för patientsäkerheten för den drabbade individen och en minskad risk för vidare smitta av tuberkulos till medborgarna i länet.

Konsekvenser för jämställd och jämlik vård

Förslaget är positivt ur jämställdhets- och jämlikhetssynpunkt.

Miljökonsekvenser

Oförändrade.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Åke Örtqvist
Avdelningschef, Smittskyddsläkare